

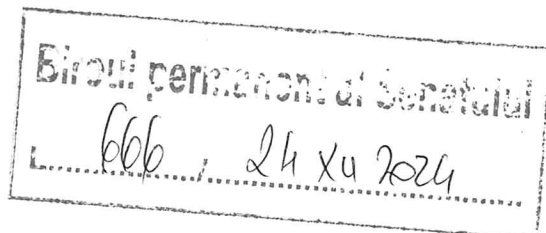
CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII

„Consiliul Superior al Magistraturii este garantul independenței justiției”
(art. 133 alin.1 din Constituție, republicată)

Adresa nr. 18853/2024 din data de 20.12.2024

3/

Domnului Mario-Ovidiu Oprea
Secretar General al Senatului României

666/2024

Stimate domnule secretar general,

Ca urmare a adresei dumneavoastră nr. 4708 din 11.11.2024 prin care ați transmis Consiliului Superior al Magistraturii, spre avizare, *Propunerea legislativă pentru modificarea și completarea Legii nr. 135/2010 privind Codul de procedură penală (b565/04.11.2024)*, vă comunicăm că aceasta a fost analizată în ședința din data de 18 decembrie 2024 a Comisiei nr. 1 - reunită „Legislație și cooperare interinstituțională”.

Referitor la solicitarea de avizare a propunerii legislative, având în vedere prevederile art. 39 alin. (3) din Legea nr. 305/2022 privind Consiliul Superior al Magistraturii, precum și interpretarea dată de Curtea Constituțională sintagmei „acte normative ce privesc activitatea autorității judecătorești”, Comisia a reținut că nu se impune emiterea unui aviz de către Consiliul Superior al Magistraturii, urmând a fi exprimat un punct de vedere.

În continuare, analizându-se propunerea legislativă înaintată, Comisia a reținut, în primul rând, că se propune modificarea dispozițiilor legale care vizează modalitatea de aducere la cunoștință a acuzației către suspect și inculpat, prin reglementarea obligativității comunicării unui proces-verbal de aducere la cunoștință a acestei calități (art. 10, art. 83, art. 307 și art. 309 din Codul de procedură penală).

Comisia a reținut că dreptul suspectului/inculpatului de a fi informat despre fapta pentru care se efectuează urmărirea penală/pentru care s-a pus în mișcare acțiunea penală și încadrarea juridică a acesteia este prevăzut în cadrul art. 10 din Codul de procedură penală, care reglementează dreptul la apărare, întrucât doar printr-o informare adecvată asupra naturii și cauzei acuzației suspectul sau inculpatul își poate pregăti apărarea.

De lege lata, acuzația se aduce la cunoștința suspectului și inculpatului în mod verbal de către organele judiciare, încheindu-se în acest scop un proces-verbal. În plus, în cazul inculpatului și dacă există o cerere a acestuia în acest sens, acuzația se comunică și în scris, prin eliberarea unei copii a ordonanței prin care a fost pusă în mișcare acțiunea penală.

Tel: (+40)21-311.69.02
Fax: (+40)21-311.69.01

Website: www.csm1909.ro
Email: secretar_general@csm1909.ro

Calea Plevnei nr. 141B, sector 6,
cod poștal 060011

Dispozițiile mai sus invocate reprezintă transpunerea în legislația națională a Directivei 2012/13/UE din 22 mai 2012 privind dreptul la informare în cadrul procedurilor penale.

Art. 3 alin. (1) lit. c) din Directivă, cu denumirea marginală *Dreptul la informare cu privire la drepturi*, prevede următoarele:

Statele membre se asigură că persoanele suspectate sau acuzate sunt informate prompt cu privire la cel puțin următoarele drepturi procedurale, astfel cum se aplică în dreptul intern, pentru a asigura posibilitatea exercitării efective a drepturilor respective: (...) dreptul de a fi informat cu privire la acuzare, în conformitate cu articolul 6.

Potrivit alin. (2) al art. 3, *Statele membre garantează că informațiile puse la dispoziție în conformitate cu alineatul (1) sunt furnizate oral sau în scris, într-un limbaj simplu și accesibil, ținând seama de orice nevoie specială a persoanelor suspectate vulnerabile sau acuzate vulnerabile.*

Art. 6 din Directivă, cu denumirea marginală *Dreptul la informare cu privire la acuzare*, prevede următoarele:

(1) Statele membre se asigură că persoanele suspectate sau acuzate primesc informații cu privire la fapta penală de a cărei comitere aceasta sunt suspectate sau acuzate. Informațiile respective se furnizează cu promptitudine și cu detaliile necesare pentru a se putea garanta caracterul echitabil al procedurilor și exercitarea efectivă a dreptului la apărare.

(2) Statele membre se asigură că persoanele suspectate sau acuzate care sunt arestate sau reținute sunt informate cu privire la motivele arestării sau reținerii, inclusiv cu privire la fapta penală de a cărei comitere sunt suspectate sau acuzate.

(3) Statele membre se asigură că, cel târziu la prezentarea fondului acuzării în instanță, se oferă informații detaliate cu privire la acuzare, inclusiv natura și încadrarea juridică a infracțiunii, precum și forma de participare a persoanei acuzate.

Totodată, potrivit art. 6 alin. (3) lit. a) din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, *orice acuzat are, în special, dreptul să fie informat, în termenul cel mai scurt, într-o limbă pe care o înțelege și în mod amănunțit, asupra naturii și cauzei acuzației aduse împotriva sa.*

Potrivit jurisprudenței Curții, *art. 6 parag. (3) lit. a) nu impune o anumită formă de informare a inculpatului cu privire la natura și cauza acuzației care i se aduce [Pélissier și Sassi împotriva Franței (MC), parag. 53; Drassich împotriva Italiei, parag. 34; Giosakis împotriva Greciei (nr. 3), parag. 29].*

Prin urmare, Comisia a constatat că dreptul intern este în concordanță atât cu Directiva 2012/13/UE din 22 mai 2012 privind dreptul la informare în cadrul procedurilor penale cât și cu jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, neexistând o obligație de a reglementa o comunicare în formă scrisă a naturii și cauzei acuzațiilor către suspect/inculpat.

Însă, prin comunicarea în scris a procesului-verbal de aducere la cunoștință a calității de suspect/inculpat, dreptul intern poate oferi un standard mai înalt de protecție drepturilor persoanelor acuzate, context în care Comisia a apreciat că propunerea legislativă poate fi implementată în forma propusă.

În al doilea rând, Comisia a reținut că se propune comunicarea către inculpat a unui exemplar al referatului cu propunerea de luare/prelungire a duratei măsurii arestării preventive. Totodată, se propune reglementarea unui interval minim de timp (de 2 ore) pentru pregătirea apărării în cauzele care au ca obiect luarea măsurii arestării preventive și în cauzele care au ca obiect plângerea împotriva ordonanței procurorului prin care s-a luat măsura controlului judiciar.

În acest sens, s-a reținut că se propune completarea art. 10, art. 83, art. 92, art. 94, art. 213, art. 225, art. 235 din Codul de procedură penală.

În ceea ce privește obligativitatea comunicării unui exemplar din referatul cu propunerea de luare/prelungire a duratei măsurii arestării preventive, art. 3 alin. (1) lit. c) din Directiva 2012/13/UE din 22 mai 2012 privind dreptul la informare în cadrul procedurilor penale, prevede următoarele:

Statele membre se asigură că persoanele suspectate sau acuzate sunt informate prompt cu privire la cel puțin următoarele drepturi procedurale, astfel cum se aplică în dreptul intern, pentru a asigura posibilitatea exercitării efective a drepturilor respective: (...) dreptul de a fi informat cu privire la acuzare, în conformitate cu articolul 6.

Potrivit alin. (2) al art. 3, *Statele membre garantează că informațiile puse la dispoziție în conformitate cu alineatul (1) sunt furnizate oral sau în scris, într-un limbaj simplu și accesibil, ținând seama de orice nevoie specială a persoanelor suspectate vulnerabile sau acuzate vulnerabile.*

Art. 6 alin. (2) din Directivă, cu denumirea marginală *Dreptul la informare cu privire la acuzare*, prevede că *statele membre se asigură că persoanele suspectate sau acuzate care sunt arestate sau reținute sunt informate cu privire la motivele arestării sau reținerii, inclusiv cu privire la fapta penală de a cărei comitere sunt suspectate sau acuzate.*

În consecință, Directiva nu impune comunicarea în scris a referatului cu propunerea de luare/prelungire a duratei măsurii arestării preventive.

Totuși, similar propunerii de reglementare a unei comunicări scrise a acuzației, prin comunicarea unui exemplar din referatul cu propunerea de luare/prelungire a duratei măsurii arestării preventive, dreptul intern poate oferi un standard mai înalt de protecție drepturilor persoanelor reținute sau arestate, context în care Comisia a apreciat că propunerea legislativă poate fi implementată în forma propusă.

În ceea ce privește reglementarea unui termen de minimum 2 ore în care apărătorul inculpatului să studieze dosarul de urmărire penală, în cazul formulării unei propuneri de luare a măsurii arestării preventive, potrivit art. 225 din Codul de procedură penală, judecătorul de drepturi și libertăți sesizat cu o propunere de luare a măsurii arestării preventive, stabilește termenul de soluționare, fixând data și ora la care va avea loc.

Inculpatul față de care s-a formulat propunerea poate fi în stare de reținere, în stare de libertate ori în stare de reținere sau arestare în altă cauză.

În situația în care inculpatul este în stare de reținere, termenul de soluționare a propunerii trebuie fixat înainte de expirarea duratei reținerii [art. 225 alin. (2) din Codul de procedură penală]. Procurorul trebuie să sesizeze judecătorul de drepturi și libertăți cu cel puțin 6 ore înainte de expirarea duratei reținerii inculpatului [art. 209 alin. (16) din Codul de procedură penală]. Doctrina și practica sunt unanime în a caracteriza termenul de 6 ore ca fiind un termen de recomandare, interpretare validată prin nenumărate decizii de către Curtea Constituțională (Decizia nr. 83 din 23 februarie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 347 din 6 mai 2016; Decizia nr. 316 din 17 mai 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 608 din 9 august 2016; Decizia nr. 54 din 2 februarie 2017, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 353 din 12 mai 2017; Decizia nr. 696 din 8 noiembrie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 229 din 26 martie 2019; Decizia nr. 473 din 25 iunie 2020, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1025 din 3 noiembrie 2020; Decizia nr. 205 din 25 martie 2021, publicată în Monitorul Oficial nr. 700 din 15.07.2021). Astfel, termenul de 6 ore fiind un termen de recomandare, care nu are nicio sancțiune procesuală, judecătorul de drepturi și libertăți poate fi sesizat de procuror și cu mai puțin de 6 ore înainte de durata reținerii.

De asemenea, potrivit art. 209 alin. (5) și (6) din Codul de procedură penală, măsura reținerii poate fi luată numai după audierea suspectului sau inculpatului, în prezența avocatului ales ori numit din oficiu și înainte de audiere, organul de cercetare penală ori procurorul este obligat să aducă la cunoștința suspectului sau inculpatului că are, printre altele, dreptul de a fi asistat de un avocat ales ori numit din oficiu. Potrivit art. 209 alin. (8), avocatul ales are obligația de a se prezenta la sediul organului judiciar în termen de cel mult două ore de la încunoștințare, iar în caz de neprezentare a avocatului ales, organul de cercetare penală sau procurorul numește un avocat din oficiu.

În consecință, apărătorul ales al inculpatului are dreptul de a studia dosarul de urmărire penală și de a comunica cu acesta în mod direct, anterior audierii și luării măsurii reținerii.

În cazul particular al soluționării propunerii de luare a măsurii arestării preventive față de inculpatul reținut, raportat la caracterul urgent al acestei proceduri, reglementarea unui termen de cel puțin 2 ore în care apărătorul inculpatului ar studia dosarul cauzei după sesizarea

judecătorului de drepturi și libertăți ar putea conduce, în unele cazuri, la imposibilitatea fixării termenului de soluționare a acestei propuneri înainte de expirarea duratei reținerii.

Având în vedere faptul că apărătorul inculpatului are acces la dosarul de urmărire penală și în fața procurorului, Comisia a apreciat că nu se impune reglementarea unui termen minim în care apărătorul să studieze dosarul de urmărire penală în procedura din fața judecătorului de drepturi și libertăți. Termenul urmează a fi acordat de judecător în funcție de complexitatea cauzei, cu respectarea imperativului ca termenul de soluționare a propunerii de luare a măsurii arestării preventive să fie fixat înainte de expirarea duratei reținerii. Pronunțarea efectivă asupra propunerii luării măsurii arestării preventive față de inculpatul reținut prin admiterea sau respingerea acesteia, poate interveni, în funcție de circumstanțele cauzei, și după încetarea duratei reținerii.

De altfel, instanța de control constituțional a statuat în mod constant, în deciziile precitate, că *avocatul inculpatului poate solicita el însuși un termen pentru studierea dosarului și formularea apărării, în cazul în care consideră că timpul scurs între momentul la care a luat cunoștință de data și ora la care soluționarea propunerii va avea loc și soluționarea acesteia nu este suficient pentru realizarea unei apărări eficiente și adecvate. Totodată, instanța de judecată, dacă apreciază că este necesar, poate amâna pronunțarea în scopul studierii dosarului cauzei, pentru a putea delibera și dispune în cunoștință de cauză cu privire la propunerea luării măsurii privative de libertate, astfel încât să fie înlăturat arbitrarul din soluția sa.*

În ceea ce privește propunerea cuprinsă în art. 94 alin. (6¹), art. 213 alin. (2) și art. 225 alin. (2) din Codul de procedură penală, în sensul că apărătorului inculpatului i se pune la dispoziție *întreg dosarul de urmărire penală*, art. 94 alin. (7) din Codul de procedură penală reglementează și *de lege lata* acest drept, nemaifiind necesară reluarea acestuia în cadrul articolelor menționate.

Astfel, potrivit art. 94 alin. (7) din Codul de procedură penală, *în vederea pregătirii apărării, avocatul inculpatului are dreptul de a lua cunoștință de întreg materialul dosarului de urmărire penală în procedurile desfășurate în fața judecătorului de drepturi și libertăți privind măsurile privative sau restrictive de drepturi, la care avocatul participă.*

Comisia a apreciat, de asemenea, că nu este necesară propunerea de modificare a art. 213 alin. (2) din Codul de procedură penală, în sensul că *ziua și ora* (pentru soluționarea plângerii – n.n.) *se aduc la cunoștință avocatului inculpatului, căruia, în mod obligatoriu, i se pune la dispoziție întreg materialul dosarului de urmărire penală în vederea studierii pentru un interval de timp ce nu poate fi mai mic de două ore. În același interval de timp, avocatul are posibilitatea de a lua legătura cu inculpatul în vederea pregătirii apărării.*

Art. 213 din Codul de procedură penală reglementează plângerea împotriva ordonanței procurorului prin care s-a luat măsura controlului judiciar. Plângerea se soluționează în termen

de 5 zile de la înregistrare, potrivit art. 213 alin. (2) din Codul de procedură penală, termen în care apărătorul inculpatului are posibilitatea de a studia dosarul cauzei, fără a se impune reglementarea unui termen minim în acest sens. Totodată, având în vedere că inculpatul aflat sub control judiciar nu se află sub puterea unei măsuri privative de libertate ci a unei măsuri restrictive de libertate, s-a apreciat superfluă precizarea că în intervalul de timp de minimum 2 ore *avocatul are posibilitatea de a lua legătura cu inculpatul în vederea pregătirii apărării*.

Cu deosebită considerație,

Secretar general,

Judecător Andreea Simona Uzlău

